

**Місце та роль підвищення кваліфікації лікарів
в наданні якісної медичної допомоги населенню
Квітчат Г.І., Шульга Л.І., Пімінов О.Ф., Немченко О.В.***

*Кафедра загальної фармації та безпеки ліків,
Інститут підвищення кваліфікації спеціалістів фармації,
Національний фармацевтичний університет,
*КЗОЗ «Харківська міська клінічна лікарня № 27»
м. Харків, Україна
kvit-chata@ukr.net*

Важливість забезпечення пацієнтів безпечними ліками та надання якісної медичної допомоги населенню зумовлена багатьма чинниками: зміною арсеналу лікарських засобів та їх кількості на фармацевтичному ринку України, недостатньою інформованістю пацієнтів відносно нових високоєфективних ліків та особливостей їх дії, поліпрагмазією, тощо.

За даних умов важливою проблемою стає ризик розвитку побічних реакцій при вживанні лікарських засобів, який поряд з негативним впливом на здоров'я пацієнтів, ще й підвищує витрати на охорону здоров'я. Все це підтверджує важливу роль лікаря в попередженні виникнення побічної дії ліків та важливість вивчення питань попередження розвитку побічних реакцій лікарських препаратів та їх усунення (безпека ліків) у системі післядипломного освіти лікарів різних фахів.

Кафедра загальної фармації та безпеки ліків інституту підвищення кваліфікації спеціалістів фармації (ІПКСФ) Національного фармацевтичного університету (НФаУ) постійно проводить підготовку лікарів широкого спектру спеціальностей. Так для них проводиться цикл тематичного удосконалення (ТУ) «Сучасні підходи до фармако- та фітотерапії основних неінфекційних та інфекційних захворювань». Основна мета циклу ТУ – удосконалення та поглиблення теоретичної підготовки лікарів різних спеціальностей та підвищення рівня їх знань відповідно до вимог кваліфікаційних характеристик лікаря-спеціаліста.

Тематичний план ТУ включає вивчення аспектів вибору препаратів із врахуванням патології, стадії розвитку захворювання, супутніх захворювань, гендерної належності пацієнта та віку хворого, клініко-фармакологічних характеристик лікарських засобів, тощо. Передбачено планом також вивчення питань взаємодії лікарських засобів, яка виникає при одночасному застосуванні лікарських препаратів, взаємодії лікарських препаратів з їжею, з алкоголем, переваги та недоліки комбінованих препаратів та ін.

Особлива увага надається розгляданню анатомо-фізіологічних особливостей організму людини в різні періоди життя (період новонародженості, вагітності, лактації, похилого віку та ін.), що впливають на фармакокінетику і фармакодинаміку лікарських засобів.

Заняття лікарів-курсантів проходять з демонстрацією випадків побічної дії лікарських засобів та сучасних лікувально-діагностичних можливостей та інформаційних технологій лікувальних установ міста. Належна оцінка знань

проводиться з використанням усіх видів контролю – базового, поточного під час навчання та заключного.

Зважаючи на те, що успіх особистості в різноманітних видах діяльності, в тому числі і учбовій, значною мірою детермінований силою мотиву досягнення успіху, викладацьким колективом кафедри використовується теорія мотивації досягнень Х. Хеккхаузена, згідно якої індивіди, що орієнтуються на успіх намагаються отримати вірну достовірну інформацію. Саме тому особливість викладання безпеки ліків в системі післядипломного навчання лікарів і полягає в детальному вивченні клінічних проявів негативного впливу ліків на організм людини, особливостей їх протікання, заходів попередження їх виникнення та їх лікування.

Завдяки полімотивації, яка присутня у лікарів, що бажають досягти мети в процесі учбової діяльності, при проходженні навчання на ТУ вони задовольняють свої потреби в знаннях. Для цього використовуються обґрунтовані методики трансформації та формалізації медичних знань та оптимізуючі інструменти і механізми безперервного професійного розвитку лікарів.

Таке навчання фахівця для охорони здоров'я є ланкою єдиної безперервної підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації фахівців, управлінні якістю їх самовдосконалення, в якій органічно поєднані клінічна, теоретична і психологічна складові підготовки медичного персоналу. означене забезпечує фахівцю медицини на базі здобутих та оновлених знань наявність умов, сприятливих для здійснення раціонального вибору лікарських препаратів при будь-якій патології систем і органів та можливість набути певний освітній рівень, підтвердити професійну кваліфікацію, і продовжувати надавати якісну медичну допомогу населенню.

Література

1. Конституція України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/254k/96-вр>.
2. Наказ МОЗ № 284 від 16.05.2011р. «Про затвердження протоколів провізора (фармацевта) при відпуску безрецептурних лікарських засобів».
3. Накази МОЗ України, База стандартів медичної допомоги в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.moz.gov.ua/ua/portal/register_standardsofmedicalaid/.
4. Основи законодавства України про охорону здоров'я : Закон України від 19 листопада 1992 року № 2801-ХІІ / Відомості Верховної Ради України. – 1993. – № 4. – С. 19.
5. Human Rights in Patient Care [Electronic resource]. – Mode of access : <http://cop.health-rights.org/trainings/123/Patient-friendly-guide-on-the-protection-of-patients-rights-English>.